د(G)برخه :دزراعتی مځکی اخستل اوخرڅول،

دوهم لوست: دمالکیت دحقوقو درک او مسولیتونه

(Ownership Rights and Responsibilities)

اصطلاحات

- Property شتمنی
- Real property غیر منقول شتمنی
- Riparian rights دحریم حقوق
- Stream flow دویالی داوبو جریان
- Trespassing دنورو په ملکیت جاوز

- Environmental stewardship محیطی تفتیش(پله تنه)
- Mineral rights معدنی حقوق
- Nuisance دضرر او ظلم پیداویدل
- Personal property شخصی شته منی
- Posting دخبرتیا دپاره داعلان نصبول.

شتمنی خاوند څه شی ده؟

-
د شتمنی خاوند دیو جنس تصرف یا دیو شی (امتعه) څښتن وی .
- کله چه یو شخص دمځکی څښتن وی ، وروسته دڅښتن ولی سند یا د(ملک) قباله ولری چه دا سند

ښودونکی د هغه دملکیت وی،

-خکله یو ګاډی پلورل کیږی ، دګاډی پلورونکی یا څښتن ته دخرڅون سند دموتر دڅښتن په نوم ورکول کیږی.

خپښتنولی څه ته وایی؟

- هرجنس چه دچا پواسطه تصر ف شوی وی هغی شی ته دارای ویل کیږی.
- افراد او هغه څوک چه ددارا ی خپښتنان دیّ.هغوی د شتمنی په مقابل کی حقو ق او معین مسولیتونه لری.
- مالکان یا خپښتنان د قا نونی ا جازی داخستو نه وروسته دخپل ددارای نه تر هغه وخته چه وغواړی استفاده کولای شی.
- یعنی مجوزی دارای ګانی طرف د استفا دی ګر رزوی.

شتمنی په څوډوله دی؟

په عام ډول، دوه ډوله شتمنی وجود لری ،

- شخصی شتمنی،دهغی شتمنی څخه عبارت دی چه مالک سړی یا څښتن دهغی

نه خپل داړتیاء اوغوښتنو دپاره تری استفاده کوی.

- داډول شتمنی معمولآ په ژوند او ورځنی کارو کی داستفادی وړ ګرځی.
- ددی ډول شتمنیو نمونی عبارت دی له:مبایل

ګاډی او پوښاک،

شته منی خو ډوله ده ؟

- دګاډی ښبنتن شاید خپل موتر نه داستفادی حق ولری چه هغه چا ته په کرایه ورکړی.
- په دی معاملو کی،دګاډی ښبنتن د اجاری ورکولو قانونی مدرک لاس ته راوړی.
- دګاډی مالک،خپل ګاډی صرف دمعلومی او مشخصی مدی دپاره په پور یااجاره ورکولای شی.

Property Ownership
ملکیت یا شتمنی

- په ځنو حالاتو کی (مواردو)کی .شاید مالک یادمځکی ځبنتن

ځمکه خرڅه کړی،ولی مشخص حقوق ځان ته وساتی.

- دنمونی په توګه،دمعدن حقوق .
- دمعدن حقوق ،عبارت دمعدن دمالکیت نه دی چه دمځکی دسر یا دمځکی لاندی وی،چه دمځکی خرڅوونکی دمځکی مالکیت حق ځان ته ساتی.

ملکیت یا شتمنی

- شاید ځوک وغواړی یو اکر(acreage) خپله ځمکه بل بزګرته درمی دځرولو دپاره خرڅ کړی.
- که چیری مځکه په لاندینی برخه کی (نفت) تیل ولری ،شاید خرڅوونکی طرف (اړخ) دمځکی دبرمه کولوحق ځان ته وساتی ،ځو په راتلوونکی

مده کی ځمکه په هماغه وخت کی چه بزګر دهغی نه د ځړ دپاره ګټه اخلی،هغه برمه کړی،

دمځکی دځبنتن دندی(مسولیتونه)

- دشتمنی درلودل دهر چا حق دی.
- مګر دحق دلرلوسره ،مسولیتونه دد ه و مخی ته راځی.

دمځکی دښبنتن دندی(مسولیتونه)

- دمځکی دښبنمن ځنی مسولیتونه په لاندی ډول دی:

-ساتنه اوپالنه- خاوندان اوښبنتنان دندی (مسولیت) لری

څو خپلی شتمنی په ښو شرایطو کی وساتی.
.داډول ساتنه او پالنه لرونکی (شامل) د دی ده چه خپله ځمکه دوښو او ونو سره ښایسسته

کړی ، د چا پیرولو دیوارو نه جوړ کړی څو دخارویو دداخلیدو او د هِغو دورکیدو نه په فارم یا(مزرعه)کی مخ نیوی وشی ،اود تعمیراتو ساتنه په ښه حالت د بیا جوړونی(ترمیم)کی وساتی.

دمځکی دځښتن دندی(مسولیتونه

– دتاوان(خسارت) په وړاندی دندی(مسولیتونه) دندی (مسولیت) دجنس دضیاع یادتاوان په وړاندی په خاص ډول هغه وخت ډیر مهم دی ،مفتشین اجازه لری څو په منظمه توګه پر مځکه لاس رسی و لری .
– په ځنو هیوادونو کی دمځکی څښتنان دتاوان په وړاند دندی (Liability insurance) پلوری څو دتاوانو او ضررونو (ګزندو) د مخامخ کیدو (روی) وخت کی د مفتشینوسره ترهغه چه ددو په مځکی کی دی ، امین (محفوظ)واوسی.

دمځکی دځښتن دندی

- **دټولنی ازاری نه کنټولول ـ تکلیف(آذیت)**
  (nuisance) دهوسایی د پاره هر عمل، دټولنی روغتیا او سلا مت په خطر کی اچوی، دیته ازار یاتکلیف ویل کیږی.
- دمثال په توګه،داهلی خارویو دخاوندانو دنده ده څو خپل دمړه شو ی لاش(جسد) په ډیر احتیاط سره ځای پرځای کړی څو جسد(نعش لاش) دګاونډیانو ته تکلیف او ستونزی پیدا نه کړی .

دمځکی دڅښتن دندی(مسولیتونه)

– دچاپیر یال (محیطی) ضرر او تکلیف دمځکی خاوندان باید دچاپیریال نه دخارنی مفکوره ولری.
– چاپیریال خارنه(Environmental stewardship) عبارت د ی چه په احتیاط سره کار وکړل شی.

څو یوشخص په خپلو کارو کی هغه ډول کړنه وکړی څرنګه چه دی یی دخلکو څخه غوښتنه کوی.

– دهقانان دنده لری څو دوښو وژونکی مواد و یا (pesticides) داستعمال وخت کی دسا تل شویو (محافظوی)لاربښودونه استفاده وکړی څو په دی ترتیب سره دچاپیریال خلکو داخطار دزیاتوالی نه مخ نیوی وشی.

دمځکی دڅښتن دندی(مسولیتونه)

- اوبه-داوبو دسرچینو نه د مسولیت په لرلوسره ګټه اخستنه دمځکی دملکیت لرل د برخیی یا(حق)لرل په حیث کنټرول کیږی .
- په عامه توګه ځمکه لرونکی کولاشی څوداوبو کویی وباسی او دضرورت (اړتیا) په اندازه اوبو نه یی ګټه (استفاده)واخلی.
- په ځنو سیمو کی،ځمکه لرل معمولآ دحریم دحقوقو سره یوځای وی.

دمځکی دځښتن دندی(مسولیتونه)

- دحریم حقوق ،دهمسا یه مځکی ښتن داوبو نه ګټه (استفاده)اخستنی شی .
- داوبو هغه اندازه ده چه بایدتری ګټه واخستل شی تړلی (محدود) دکور او د هغو دځارویو د مصرف او دضرورت داندازی پوری اړه لری .
- که چیری ویاله موجودوی، دویالی د واړه طرف د مځکی ښتنان دځپل دکور اودځارویو دمصرف ضرورت په اندازه دویالی داوبو نه داستفادی کولو حق لری .

دمځکی دځښتن دندی

-دویالی یا نهر څخه دحد څخه زیادی اوبه نه شی اخستی.

-دویالی جریان عبارت د اوبودحجم سر عت ا وحرکت دویالی په کانال کی وی.

-داوبودجریان تله (میزان)اواندازه چه مځکه پریږدی باید نژدی په هغه اندازه وی چه اوبه هغه مځکی ته رسیدلی و.

دمځکی دخښتن دندی(مسولیتونه)

–دویالی یا دنهر داوبونه داندازی نه زیاته ګټه پورته کولای نه شی.

– دویالی جریان عبارت داوبو د حجم حرکت او سرعت څخه دی چه په کا نال یاویالو کی وی.

– د هغواوبو دجریان برابری یا اندازه چه مځکه ترکوی باید نژدی داوبو هغی اندازی

قدر ته وی چه مځکی ته رسیدلی (وارد)

شوی و،

دمځکی خاوندان کومی طریقی په کار واچوی ثو خپلی شتمنی وساتی.؟

- دمځکی ثښتنان اوخاوندان دخپلی شتمنی دساتلو دپاره علاقه لری د خپلی مځکی نه استفاده یواځی هغو خلکو ته محدود کړی چه دکار جواز ولری.
- ساتنه او پالنه دمځکی دخاوند مسولیتونه په مقابل داحتمالی زیانونو دمتخلفینوله خوا ته کموالی ورکړی.

دمځکی خاوندان کومی طریقی په کار واچوی ځو خپلی شتمنی وساتی.؟

- ظلم او خلاف ورزی دبل چا له خوا په شته منیو باندی غیر دسند دلرلو نه صورت نیسی .
- دمځکی څښتنان د وسایل امکانات مختلف دخپلی مځکی د ساتلو په غرض د متخلفینو نه استفاده کولای شی .

دمځکی خاوندان کومی طریقی په کار واچوی څو خپلی شتمنی وساتی

- دوی عامی طریقی وجود لری په لاندی ډول دی،

-داعلاناتو نصبول دتخطیو اوظلم منع کول پر مځکه .

- دا طریقه لرونکی د خبرتیا د اعلان نصبول دعدم تجاوز اوتخطی…
- دی.

دمځکی خاوندان کومی طریقی په کار واچوی څو خپلی شتمنی وساتی؟

- دوی لاندی ډیری عامی طریقی وجود لری:
- دخبرتیا لګول (نصبول) شاید جلا ورکول او دممنوعیت نښکاره کول دشتمنیو په حدود باندی چه په منظمو انټروالو کی په ټوله ساحه د ملکیت باندی نصب شوی اوسی.

دمځکی خاوندان کومی طریقی په کار واچوی څو خپلی شتمنی وساتی؟

- لګول یا نصبول دچا پیر دیوارونو (fence) په زیادو مواردو کی دفزیکی چاپیر دیوارونو موجودت شودونکی ددی دی چه مځکی داخلیدل منع کوی.
- حصاری دیوارونه دښار څخه دپاندی سیموکی (Suburb an)داخلیدل منع کوی او خوندی ساتل (محرمیت) یا خصوصی ژوند تا مینوی .
- په اطرافی سیموکی، دچا پیری(حصاری) دیوارونه اهلی څاروی یو دبل نه بیلوی، او یا د سرحد معنی لری
- اولاس رسی محدودوی.

بیاځلی / بیاکتنه

- شتمنی او اقسام یی تشریح کړی
- دشخصی شتمنی اساس واضح کړی.
- دمځکی دخښتنانو مسولیتونه په نښه کړی.
- دشتمنیو دساتنی طریقی کومی دی تشریح یی کړی.